

Studija slučaja zlouporaba prava

mr. sc. Dubravka Bevandić
Tanja Dvorski, mag. iur.
Anera Šarić Udovičić, dipl. iur.

Godišnje savjetovanje službenika za informiranje
Osijek, 27. listopada 2022.

Uređenje zlouporabe u ZPPI-u

- Članak 23. stavak 6. točka 5. ZPPI
- Tijelo javne vlasti rješenjem odbiti zahtjev ako jedan ili više međusobno povezanih podnositelja putem jednog ili više funkcionalno povezanih zahtjeva očito zloupotrebljava pravo na pristup informacijama, a osobito kada zbog učestalih zahtjeva za dostavu istih ili istovrsnih informacija ili zahtjeva kojima se traži velik broj informacija dolazi do opterećivanja rada i redovitog funkcioniranja tijela javne vlasti

Smjernice za primjenu odredbe o zlouporabi prava:

<https://www.pristupinfo.hr/pravni-okvir/upute-smjernice-obrasci/>

Korištenje instituta zlorporabe

- U praksi institut zlorporabe prava treba koristiti iznimno, imajući u vidu da se ograničava ustavno pravo građana
- Potrebno je razmotriti:
 - je li utvrđivanje zlorpotrebe prava legitimna i prikladna mjera
 - je li ta mjera nužna, odnosno postoji li neka druga mjera manjeg intenziteta kojom se može postići isti cilj
 - utvrđivanje razmjernosti u užem smislu
- Primjer: tijelo javne vlasti će podnositelju zahtjeva koji traži 1.000 stranica dokumenata naplatiti stvarne materijalne troškove koji nastanu pružanjem informacije, što predstavlja manje restriktivnu mjeru od odbijanja zahtjeva zbog zlorpotreba prava

Obilježja zlouporabe

- Radi se o jednom podnositelju ili više međusobno povezanih podnositelja
- Radi se o jednom ili više funkcionalno povezanih zahtjeva
- Radi se o očitj zlouporabi prava
- Kvalificirani oblik zlouporabe, koji ima sljedeća kumulativno ispunjena obilježja:
 - Radi se o učestalim zahtjevima kojima se traži dostava istih ili istovrsnih informacija ili o zahtjevu kojim se traži velik broj informacija
 - Dolazi do opterećivanja rada i redovitog funkcioniranja tijela javne vlasti

Indikatori zlorporabe prava (I)

- Subjektivni elementi zlorpotrebe
- Neutemeljene optužbe
- Korištenje uvredljive komunikacije i prijetnji ili drugog agresivnog ponašanja
- Namjera izazivanja smetnji i otežavanja rada tijela javne vlasti
- Osobne razmirice sa tijelom javne vlasti ili pojedinim djelatnikom
- Iznimna upornost u podnošenju zahtjeva
- Traženje informacija koje podnositelj posjeduje ili su objavljene
- Odbijanje bilo kakve suradnje i pomoći prilikom ostvarivanja prava
- Međusobna povezanost više podnositelja

Indikatori zlouporabe prava (II)

- Objektivni kriterij zloupotrebe
- Brojnost i opsežnost zahtjeva
- Opterećenje za tijelo javne vlast
- Povreda ustavnih i drugih prava građana
- Uznemirenost djelatnika neprekidnim ponavljanjem zahtjeva
- Neodređenost i neselektivnost zahtjeva
- Raspršivanje zahtjeva (pecanje informacija)
- Istovrsni i ponavljajući zahtjevi
- Neozbiljni zahtjevi kojima se traže informacije koje objektivno nisu od javnog interesa

Postupanje Povjerenika za informiranje

- Izvršiti uvid u spis prvostupanjskog predmeta
- Izvršiti uvid u službeni upisnik o zahtjevima za tekuću godinu te po mogućnosti za prethodnu godinu
- Zatražiti od tijela javne vlasti da popuni Upitnik o usklađenosti postupanja tijela javne vlasti sa ZPPI-om
- Prikupiti druge potrebne podatke u svrhu utvrđivanja materijalne istine npr. traženjem očitovanja, dostave podataka i slično, uvid u godišnje izvješće tijela javne vlasti, zapisnike o inspekcijskom nadzoru u tom tijelu itd.)

Postupanje Povjerenika za informiranje (II)

- Obratit će pozornost i uzeti u obzir osobito sljedeće okolnosti:
- Količinu i opseg zahtjeva a posebno zahtjeve konkretnog korisnika i s njime povezanih osoba
- Postupanje tijela javne vlasti sa zahtjevima za pristup informacijama,
- Postupanje u pojedinim fazama rješavanja zahtjeva od strane tijela javne vlasti
- Stvara li tijelo javne vlasti za korisnika nepotrebne administrativne prepreke
- Praksu proaktivne objave informacija na internetskoj stranici tijela javne vlasti
- Organizaciju rada službenika za informiranje, ukupan broj osoba koje tijelo javne vlasti zapošljava

Studija slučaja: Korisnik – Specijalna bolnica Krapinske toplice

Zahtjev za pristup informacijama od 12. prosinca 2016. godine (I)

1. Svi ugovori o prodaji (i/ili računi), potrebnim licencama i održavanju za aplikaciju COP (Centralni obračun plaća) u Bolnici.
2. Svi ugovori o prodaji (i/ili računi), potrebnim licencama i održavanju za aplikaciju Gotovinska blagajna u Bolnici.
3. Svi ugovori o prodaji opreme (i/ili računi), ugradnji, održavanju i administriranju svih bežičnih mreža koje su ugrađivane u Bolnici.
4. Svi ugovori o prodaji (i/ili računi), ugradnji, održavanju i administriranju kompletne informatičke mrežne opreme uključujući sve nabavljene vatrozidove, usmjerivače, preklopnike i ostale uređaje koji su potrebni za optičku i UTP informatičku mrežu Bolnice.

Zahtjev za pristup informacijama od 12. prosinca 2016. godine (II)

5. Svi ugovori o prodaji (i/ili računi), potrebnim licencama, ugradnji i održavanju za kompletan sustav video nadzora Bolnice i aplikaciju za Izdavanje i kontrolu parkirališnih karata Bolnice.
6. Svi ugovori (i/ili računi) o pružanju usluga Bolnici o pristupanju internetu svih teleoperatera koji su angažirani za potrebe Bolnice.
7. Svi ugovore (i/ili računi) o pružanju web hosting usluga Bolnici i svih web hosting dobavljača koji su angažirani za potrebe Bolnice.

Prvostupanjski postupak – odlučivanje tijela javne vlasti

Rješenje broj: 05-82/11-2016 od 10. siječnja 2017. godine kojim se zahtjev odbija kao neosnovan zbog zlouporabe prava na pristup informacijama:

- karakterističan položaj korisnika: zaposlenik ustanove, dopredsjednik Radničkog vijeća
- povezanost više korisnika prava na pristup informacijama
- broj podnesenih zahtjeva u razdoblju od 28. listopada 2016. godine do 22. prosinca 2016. godine: 6 od strane korisnika + 3 od strane povezanog korisnika
- sadržaj zahtjeva

Drugostupanjski postupak – odlučivanje Povjerenika za informiranje

Rješenje KLASA: UP/II-008-07/17-01/53, URBROJ: 401-01/05-17-2 od 22. kolovoza 2017. godine kojim se žalba odbija kao neosnovana:

- sadržaj zahtjeva: neselektivnost i općenitost
- količina zatraženih informacija – 9 registratora
- sadržaj zatraženih informacija – sadrže i osobne podatke
- sadržaj drugih zahtjeva - velik broj informacija za dulji vremenski period
- postupanje tijela javne vlasti: omogućen pristup većoj količini dokumentacije bez naknade stvarnih materijalnih troškova nastalih pružanjem informacije

Sudska zaštita - odlučivanje Visokog upravnog suda RH

Presuda Poslovni broj: UsII-255/17-6 od 22. studenoga 2017. godine kojom se tužbeni zahtjev odbija:

- broj podnesenih zahtjeva,
- povezanost s drugim korisnikom
- poseban položaj korisnika i povezanog korisnika – zaposlenici ustanove te predsjednik i dopredsjednik Radničkog vijeća
- prema ranije podnesenim zahtjevima dostavljena dokumentacija

Studija slučaja: Korisnik – Grad Zagreb

Zahtjev za pristup informacijama – 23. siječnja 2020. godine

- informacije o isplatama Grada Zagreba svim odvjetničkim društvima/odvjetničkim uredima/odvjetnicima u razdoblju od 1. do 31. siječnja 2019. godine, po odvjetničkim društvima/odvjetničkim uredima/odvjetnicima dostavom kartica konta 32 373
- isprave na temelju kojih su provedena knjiženja

Prvostupanjski postupak – odlučivanje tijela javne vlasti

Rješenje KLASA: 008-02/20-02/27, URBROJ: 251-02-02/15-20-8 od 14. svibnja 2020. godine kojim se zahtjev odbija zbog zlouporabe prava na pristup informacijama:

- broj podnesenih zahtjeva - 32, od čega da se 24 odnose na traženje isplata odvjetnicima za pojedina razdoblja od 2012. godine do donošenja pobijanog rješenja
- omogućen pristup podacima o isplatama odvjetnicima za razdoblje od 1. siječnja 2012. godine do 31. prosinca 2016. godine u cijelosti; za 9 mjeseci 2017. godine, te za 7 mjeseci 2018. godine
- prikupljanje isprava na temelju kojih su provedena knjiženja i njihov sadržaj
- subjektivni element: iznimna upornosti u podnošenju zahtjeva, izostanak motiva za ostvarivanje prava na pristup informacijama
- objektivni element: podnošenje identičnih zahtjeva, proširivanje traženih informacija

Drugostupanjski postupak – odlučivanje Povjerenika za informiranje

Rješenje KLASA: UP/II-008-07/20-01/401, URBROJ: 401-01/06-20-4 od 20. srpnja 2020. godine kojim se žalba odbija kao neosnovana:

- informacije o raspolaganju javnim sredstvima
- broj podnesenih zahtjeva u 2018., 2019. i 2020. godini
- vrijeme podnošenja zahtjeva
- sadržaj podnesenih zahtjeva
- postupanje tijela javne vlasti: omogućavanje pristupa informacijama

Sudska zaštita - odlučivanje Visokog upravnog suda RH

Presuda UsII-298/20-5 od 23. rujna 2020. godine kojom se usvaja tužbeni zahtjev:

- informacije o raspolaganju javnim sredstvima
- informacije relevantne za širu zajednicu
- podaci moraju biti dostupni svakome što nadilazi eventualno opterećenje redovitog rada tijela javne vlasti - ne postoji mogućnost zlouporabe prava na pristup informacijama

Presuda Broj: U-zpz 20/2021-6 od 13. travnja 2022. godine kojom se odbija zahtjev za izvanredno preispitivanje zakonitosti pravomoćne presude:

- na koga se zahtjev odnosi i zbog čega je podnesen
- interes javnosti za trošenje proračunskih sredstava Grada Zagreba i opravdanost korisnikovog zahtjeva proizlazi iz činjenice da Grad Zagreb kao zaposlenike ima i osobe kvalificirane za obavljanje pravnih poslova koji se odnose na poslovanje te zastupanje

Hvala na pozornosti!

